

Latwēschu Awisē.

53. gadagājums.

No. 21.

Trešchdeenā, 22. Mai (3. Juni).

1874.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedizija Beithorn k. (Meyber) grabmatu kōhdē Jelgawā.

Rahditājs: Wišjaunafahs sīnās. Daščadas sīnās. Miblestības wara. Zibru-
līšča dseefma. Atbilda. Raudas tīrgus. Labības un prešchu tīrgus. Slu-
dināšchanos.

Darām šinamū, ka Latwēschu awisēs warehs ari
uš pušgadu no 1. Juli lihds gada beigahm apstelleht.
Jelgawā šanemoht maksahs 55 kap. un par pastī 85
kap. Kas grib apstelleht, tohs mihti luhdsam pee laika uš-
dohteēs.

Wišjaunafahs sīnās.

Breslawas pilsehtā uš 21. Wahzu sfohlotaju sapulzi kahdi 3000
sfohlotaji esohb sanablušči, apweizinati waldības wahrdā no sfohlo-
rahta Ranke k. un pilsehta wahrdā no wirsbirgermeistēra v. Forkenbeck k.

Berlinē August mehnest gaida Englandes kēhuinēni Wiktoriu weesds.
No Berlīnes ari dohščoteēs uš Behterburgu.

Behterburga. Weidšamajā laikā nomira 2 slaweni kreewijas ge-
nerati, diwi Baltijas guberniju dehli, 1) generalš Antons von
Tunzelmann, kas 11. Mai 80 gadus wezs nomira Rēhwelē un jau
1812. g. tapa par wirsneeku zeltš; 2) artererijas generalš barons The-
odor von der Brüggen, kas 20. April 78 gadus wezs nomira
Charlowas gubernijā, dšimis Kurfemneekš, ari jau 1812. g. wirsneeku
gohdā zeltš.

Sašču Weimaras landaga apstiprinajusi līkumu, kas pawehl,
ka wiš neredšigi un kurlmehmi behrni jafuhsta sfohlaš, kur ka wiš žiti
behrni šamahza. Par wajadšigahm sfohlahm un ušturu preešč sčeeem
nelaimigeem jagahda waldibai un pawalstneekēem. Žit ilgi wehl buhs
jagaida, kamehr ir pee mums saščs kreetnaki gahdaht par sfohlahm, kur
tahdi nabadšini, no Deewa peemelleti dabuhn to wineem til wajadšigu
mahžibu, kas tohs žilwežibai atdohd?! Wehrā leekami katram tee dedš-
gee wahrdi, ko par sčho leetu „Balt. wehst.“ Nr. 20. raksta zeen. Aģi-
neeka k. R. S.—z.

Daščadas sīnās.

No eelščjemehm.

Kurfemē daudš pagastōs baku sehrgo rahdahs un apmiršt
masi, apmiršt leeli un kur ari šlimee pee dšihwibas paleek, tur
tomehr dabuhn zaur lohti nejauku gruhtu šlimibu eet un ne
reti wišam muščham sehrgas sīhmes nehšah. Un no kam
tas? Wišpirms žaur to, ka laudis šawā neprahšibā nau wehl
wiš uš to peedabujami, ka laikā šawus behrnus leek bakoht.
Bet ari pagastu waldišchanahm weetahm ir pee tam leela
waina, ka nesapraščas nepeespeesch uš to, kas ir darāmš.
Žit šinam, wišas pilsteesas ir žetas pawehles islaiduščas.
Kapehž tahš netohp wišur ispiditas? Pagasta waldineekēem
nebuhs wiš klausiteēs bahbinas mutē, kad ta šaka, kas Žums
gar manu behrnu par daka, bet dariht, kas darāmš. Žo ži-
tadi uš wineem kriht ta waina, kad niķna sehrgo žaur ne-
bakoteem mahžās eeweeschahs un daudši dabuhn ruhktas ašaras
raudah.

No S. mums raksta, ka R. pagastā kahdam wišram ga-
dijuseēs ta nelaimē krogā par daudš šaldumu eesuhkteēs un eesnau-
dis; bet kamehr wišis šaldi šapuojis, žits kahds peegahjis
un tam pulkstēni isnehmis is kules un gahjis to pahrhoht.
Bet kaimianu pagasta teefa sahdšibu peekchruši un to sagli deht
ismekleščhanas nošuhtijusi uš wina pagastu. Tur pagasta tee-
šai ir par preekščfehdetaju apšagta wišra brahliš un tas ihši
to prozeši isbeidšis: nehmis leelo pletni rohkās un saglam
kreetni pats par ahdu šadewis, lai nu eet mahžās. Šan nu
sagliš wišumaj sčho šawu štrahpi bij pelnījis, bet tomehr
ščahdu teefāščhanu newaram wiš šaukt par pareišu. Žo ja
tas pulkstēns ir bijis no leelakas wehrtības, tad teefnešis ta-
tšču sīnahs, ko 319. § Kurf. līk. gr. šaka, ka sahdšības pahri
par 5 rubl. ir augštakai teefai janodohd, un kur ari pagasta
teefai jateefa, tur tatsčhu teefneščham nebuhs ar šawu rohku
to štrahpi isdaliht.

No daščahm Kurfemes puščem mums raksta, ka weetu
weetahm meitas sčho pawafar nau šaimneekus lihkuščas, bet
pušineem ir dewušchahs uš pilsehteem, waj nu Mihgu, Jel-
gawu, jeb kad ne waitak uš šawu tuwako pilsehtinu, žereda-
mas, ka tā buhs atšwabinajuščchahs no mahju darba un wa-
rehs pilnahm mutehm gatawus gahrđumus pilsehtōs baudiht.
Žhpasčhi štarp pawezahm meitahm sčhi pilsehta dšihwes kah-
rita jo štipri rahdoteēs; weens šnotājs raksta, ka ne ween
tahš tukščas eeteiščchanas par mišsu lohnehm uš pilsehteem
dšenoht, bet ari žeribas, kas šin, waj tur ahtraki kahds wišra
gabals nekerfeēs. Ža leeta nu ir gan deesgan behdiga, kad
pateesi štarp meitahm sašč tahds gars palihšt, ka tahm darbs
sašč reebteēs un tahš til uš weeglahm deenahm sašč luhkoht;
jo behdigi, kad dšird, ka weenā tahdā pilsehtā tahdas uš
tukšču atnahkuščas lauku meitas redsoht bareem sčenkōs
šohpā šawas deenas wadam, jo pilsehtneeki ari is sčenkeem
labpraht gahjejus nemeklejahs; un žit daščha tā tur ihšā laikā
dšiti dšiti grimstoht. Par sčho waščhu mas preezigu leetu
mums ir ari jau weena šingite peesuhstita, bet gribam to wehl
labati patureht pee šewis un tai weetā wišas miščlas zeen. lašita-
jas luhgt, lai winas jel tahm mahšahm to pee širds leek, ap-
dohmah, ko dara un isšwehrt tahdas pašauls wasaščchanahs
preekus un behdas.

Mihgā preešč ta jauna leela tulles nama ir ta weeta
jau ismekleta, prohti daugawas malā štarp pili un agrako
žitabeli; ka dšird, jau sčho wafar grib ar to buhwi sačht.
„Balt. Wochenschrift“ pahrrunadama tohs šliktus želus,
kahdi Wišsemē wehl atrohdamu un pa kahdeem katrā paw-
šarā un rudeni tuhštōščhi un tuhštōščhi dabuhn gruhti moh-

zitees, ar wifu waru rauga peerahdiht, zif waijadfiga leeta buhtu schofejas preefch wiseem teem leelakeem zeeem zaur Widsemi. Rakstijats saka: „Kad farehkina wifu to, zif zilweku spehka un materiala un sirgu spehka us lihdschinigahm zelu taifschanahm ir likts un tomehr no wisa ta warena puhlina un tehrina preefch stiprajeem braufschanas laikeem ka nau ta nau labu zelu; kad tahlak rehkina to, zif semkohpejeem flahde zaur to noteek, ka fliktu zelu deht nedabuhn isdewiga laikâ famas prezes nostapeht us andelesweetahm, tad katram jaleezina, ka leela pefna nahk, kad tai weeta schofejas rauga taifcht. Pee tahdu zelu apgahdashanas janemoht daliba wiseem gruntineekeem, weenalga waj tee tuwaki waj tahlaki no ta zela, jo wineem tas pirmais labums no tam atlikfchoht. Kamehr dselszeli radifchotees no Rihgas us Tehrpату, Behrnawu, Wilandi, Berohju, tur kas sin zif ilgi laikî wehl aiseefchoht, tapehz par schofejahm gahdaht, ta esohht leeta, kas nepezeefchami waijagfiga.

Rihgâ — ta raksta „Zeit. f. St. un L.“ — staziones lungs Kasaks esohht nodohmajis ihfâ laikâ eerikteht dilischankas (omnibus), kas pret masu maksu braujejus rihta stundâs wedihš no Suworow eelas lihds tirgum Daugawas malâ, un no pulksten 8. rihta lihds pulksten 11. wakarâ atkal brauks no Aleksandra eelas lihds rahtuscham. Zitôs leelôs pilsehtôs jau fen tahdas dilischankas brauz schurp un turp.

No **Rubas** dselszeta stanzijas mums sino, ka nupat wairak inscheneeri, pa dalai tee paschi, kas Zelgawas-Moscheiku lihniju buhweja, ir isbraufschî isswehrt un nosihmeht to lihniju, ka ta nu wislabaki isnahktu, waj us Tilsiti waj Mehmeli. Inscheneeri teikufchi, ka stipri zeroht drihs, warbuht jau scho rudeni, scho lihniju nemt darbâ.

Kreewu lohpu dakteri (peeminam ihpaschi Tehrpatas profesoru Jesenu), peerahda, ka ja grib lohpus no ta breefmiga lohpu mehra issargahht, tad waijaga, tapat ka zilwekem, bakas stahda, tapat ari wiseem lohpeem eepohchteht mehra trumius un zaur tam tohs war issargahht no ihsta mehra. Kad usluhko wifas tahs sinas, ka pohetee lohpi widu starp mehra apsirguscheeem palikufchi issargati, tad jau jaleezina, ka tai leetai ir sawa grunts.

Kreewu walsti isg. gadâ pee telegrafeem stahweja amatôs 5331, starp teem 471 sceweefchi. Genahfchanu bij 4 milioni rubtu un islaistu sinu flaits pee 3 milioni.

Behterburgâ schogad smehtihš famas bohdes 100 gadu fwehtkus tas kaufmanis Menschutkins; til wezus kaufmanu kantorus Behterburga reti peedfihwo; simti tehwu ir pee leelas mantas tikufchi, bet dehli atkal to mantu drihs palaida, ta ka kaufmana wahrdam 100 gadu pastahweschana ir reta leeta; ziti atkal leelu mantibu panahfufchi ir fen jau muischneeku fahrtas ruskôs ewesti un neskaitahš wairs pee kaufmaneeem. Wisi tee leelee Behterburgas kantori un kaufmani ir wiswairak no schi gadu simtena.

Witebflas un **Mogilewas** gubernâs, fur isg. nedelâs beeschi ween wehl faltumu no 5 grahdi peeredseja, ar laukeem stahwoht lohti behdigi, wafareja lauki nesen wehl weetahm stahweja ne-arti un laudis fahht behdâs ismiff. Turklaht wehl ohtra nelaima, prohti baku fehrga, ar ko daudfi apmirst.

No **Arimas** raksta, ka tur leela pufe seemas lauku esohht issalufchi, ta ka no fehjas it ne kas wairs nau atlizis. Tur isskatotees wifs lohti behdigi, dahrgums jau tagad esohht leels.

Starp tahm dselszeli lihnijahm, kas wispirms tagad tapfchoht apspreefchanâ nemtas, tohp mineta ta lihnija **Wollogoja-Rihga**. Ir nodohmahts, ka schi lihnija waretu aifnemt Waldaju, Porchowu, Plefkawu, Weroju, Walmeri un Zehšis, garums ir rehkinahts us 612 werstehm; no Werojas waretu fahnu lihnijas eet us Tehrpату, Behrnawu un Walku.

No ahrsemehm.

Bruhshôs laudihm ari no cenahfchanahm ir jamakfa walstis nodohfchanas, tas leelo gabalu un damsmaschinu fabriku lungs Krups lihds schim if gadus makfaja 7200 dahlderu, un tagad schim gadam ir eelikts tahdâ flafê, fur tam ir if gadus jamakfa 50 tuhst. dahlteri nodohfchanas, jo wina gada cenahfchanas ir spreedtas us wairak ka 1¹/₂ milioni dahlderu.

Bruhshu landagš ir sawus darbus nobeidfis un mahjâ gahjis. Ta teefas lauliba, ko Bruhshî preefch few par likumu peenem, ka wiseem, kas laulibaskahrtâ grib dohtees, waijag pee teefas funga likt fakohpotees un tad til war eet pee mahzitaja, schis likums pee zitahm Wahziemes walstihm atrohd pretoschanohs; Bairija un wehl zitas walstis atbildejufchas, ka tahs schahdu likumu preefch few tura par nederigu.

Bismarkam wehl arweenu dakteri nelauj braukt, laut gan winsch ar wifu sirdi kahro braukt us sawu muischu un tur salumôs melleht weselibas eestingrinafchanu. — Katolu stribdes eet wehl ar weenu us preefchu.

No **Englantes**. Us tahm Kreewu Keisaram par gohdu dohtahm gohda maltitehm tohp ar weenu ari peemineta ta gohda sihme „bifschu bantes gohda sihme“, ar ko warenee bij puschkoti. Lasitaji gribehš sinahht, kas tas par ordeni ir. Schi bifschu bantes gohda sihme ir tas augstakais Englantes ordens, eezelts tai gadâ 1350 no Englantes kehina Edwarda III. Weena augsta dahma bij sawu pakeli (preewiti) us balles pasaudejusi un ziti to dohmaja launâ likt, bet kehniusch to gribedams gohdinahht nehma scho preewiti un apsehjahš par gohda sihmi un eezehla to par to augstako gohda ordenu; schai gohda sihmei ir usrakstiti tee wahrdi: Honny soit qui mal y pense (Blehdis, kas ko launu dohma.) Til waldineeki un wisaugstakee lungi tohp schini ordenâ usnemti. Schi gohda sihme ir tumfchi sila samta bante, kas apakfch kreifahš kahjas zela tohp apseeta, un sila bante sneeds no kreifa pleza lihds labajahm guhschahm, fur selta tahfelite ar dahrgem almineem un ar fw. Jurga bildi un ar tahdu pat sila samta bantiti karajahš, us kruhtihm kreifajâ pufe ir swaigsne ar kustu un bante sem ta wirsaksta. Pee tam wehl peeder sili swahrki ar farkanu selta zauraustu mehteli un melnu jepuri ar spalwu. Ta ir ta bifschu bantes gohda sihme.

Frantschu seme ka newar ta newar pee meera kluht; gudro un mehgina drihs schâ, drihs ta, bet ne weena no partijahm nau til spehzigâ, ka waretu eeriktes zelt un tureht, kahdahm wisi ziti ari lai klaufa. Schi walstis no ta laika, fur sawu kehniinu nokahwa, nau wehl spehjusti fahrtibu sawâ walstisbuhfchanâ nogrunteht. Tas Raina lahstis „tefulis un behglis“ ir katrai no tahm daschadahm lihdschinigahm waldischanas wihsehm bijis peespraustis, ne weena nespehja sawâ weeta ilgaku laiku nostahweht. Ari tagadejâ walsti paschâ pee laudihm jau lohti masâ gohdâ stahw, laut gan no laudihm pascheem ir zelta. Nupat sino, ka wifa ministerija atkappahš,

jo tautas sapulzē ir jau leela puše pret tagadejo ministeru wezaku un tik ir gaidijusi, lai ministers kaut kahdu leetu preekšā leel, ka war ar sawu pretoschanohs parahdiht, ka negrib wis pa winam eet. Ministeris peeprafija, lai wispirms nem preekšā isspreest to likumi, ka runas lungi zetami un tad ka buhtu jauns walsts fenats cetaifams. Pee balsoschanas israhdijahs, ka leela puše negrib wis pehz tahdas rindas spreest un ministeru wezakais fadusmojees atkaphahs. Bet nu fahf tahlaf urbt; republikaneefchi dsenahs us to, ka wisu scho tautas sapulzi, kas wehl dohmas us kehniu waldischanu tur, waretu isschkaidih un winas weeta jaunus runas lungus panahkt; us to ari Bonapartisti slubina; tee zere, ka pee jaunās tautas balsoschanas war wineem kas labs atlehkt. Ta nu atkal wisa ehka kust un swahrstahs.

Franzijas presidentam ir atkal wisadas libeles. Tik tik nu ir sadabujis no jauna few ministerus, kas to walddibu lai wed. Bet kad nu tautas sapulze, kas eeskatahs par augstako wirfneezi pahr wisu semi, pati ir sakaldita dauds partijās, kas weena pret ohtru, tad sinams war nahkt kahdi ministeri nahdami un teem tomehr ne-isdohsees ar wisu tautas sapulzi zauri isfluht. Ziti atkal presidentu us to gumda, lai tik dohd pawehli, ka wisa tautas sapulze lai eet mahja. To paschu wehlahs no sirds ari Bonapartisti. Tee ir tagad beidsamajās deenās jo leyni sawās zeribās, dsirdedami, ka Kreewu Keisars Englantē buhdams ir keisareni atraitni un to keisara prinzi apmeklejis un winus gohdinajis.

No **Franzijas**. Marschals Bafehns, kas deht Mezas padohschanas us 20 gadi ir ar zeetumu nosohdihts, sehnd sawā zeetumā us Margerit salas. Kahds Englandeetis ir winu tur nesen dabujis apmekleht un redseht. Marschals esohkt spirgts gara, kaut gan fakohkt, ka winsch nezerohkt wairs to swabadibu preeksh few peedshwoht. Pee wina esohkt klaht wina laulata draudzene, ko winsch itin jauninu (17 g. wezu) Meksikā apprezeja. Ta ustizigi paleek pee sawa laulata drauga un bauda lihds tahs gruhtas zeetuma deenas, kaut gan spehtu few zitadas deenas nemtees. Pee wezakeem ir klaht winu 2 dehlini un 1 meitina. Schee behrni, kamehr Englandeetis tur zeetuma kambarifchds bijis, spehlejuschees un skraidelejuschi ka jau behrni nesnadami wis, kas ta par behdigu ruhmiti, kurā winu wezaki tur miht. Kad tas nahktu, ka Napoleonu zilts atkal gohda eetiktu, tad sinams ari Bafehnam zeetuma durwis gan tuh-dal atwehrtahs.

Belgijas semē ir ta wisfmalakata semes kohpschana redsama. Beidsamajds gadds zaur zaurim tur isnahza: kweeschu 10 graudi (weetahm 15), rudsu 12 graudi (weetahm lihds 17), ausu 20 graudi, meeschu 16¹/₂ gr. Un kaut gan leela puše semes audsina ehdamus lauku auglus, tad tomehr kweeschi un rudsi wehl stipri tohp no zitahm semehm eewesti, jo eedshwotaju skaits ir leels; semite pati ir tik 535 kwadrat juhds. leela (gandrihs ka Kurseme) un tomehr tur dsihwo 5 milioni zilweki (t. i. desmit reis tik dauds ka Kursemē), tee wisa grib pahrtikt un pahrteek ar. Fabriku dsihwe tur stipri sako. Preeksh semkohpibas usplaukschanas strahda tur 19 semk. laikraksti.

Pahwests 13. Mai ir sawu 83. dsimschanas deenu fwehtijis, leels pulks bijuschi pahwesta pili sanahkuschi sawas laimes wehleschanas atneft. Wezais tehws esohkt

atkal labi spirgts. Sawās atbildu runās aisnehmis ar bahrgeem wahrdeem tahs leelas spaidischanas, kahdas tagad katolu basnizai gandrihs wisa pasaulē jazeeschoht.

Englantes kehniuene apfoblijusees scho ruden, warbuht jau eeksch August mehnescha, nahkt zeemā us Pehterburgu.

— Kreewu Keisara Aleksandra wahrdi, ko tas Londonē us leelo gohda maltiti runaja, isteikdams, ka wina waldischana weenigi us to ruhpeesees, ka meers Eiropā netohp trauzehts, schee wahrdi skan zaur wisahm semehm un pilda meera mihtotajus ar preeku un drohschibu, turpretim atkal ziti, kas ar nemeera dohmahm kuhluschees un leelijuschees, reds, ka tahdas dohmas jaleek pee malas. „Times“ ta leela Englantes awise faka, ka Franzijai, kas lihds schim ais kara dohmahm pret Wahzsemi ruhgusi, nu waj grib waj negrib jadohdahs zitadā prahtā.

— Kreewu Keisaram par gohdu Londonē tai leelā stiklu pili dewuschki konzerti, kur 1000 dsedataji un 11 orkestra kohri kohpā bijuschi.

Ari **Sweedri** stipri gudro, ka waretu sawā walsti jaunu, wispahrigu kara deenesta buhschanu eewest. Tee padohmu raksti us scho leetu, par kureem walstisrahte dabuhs spreest, rahda, ka Sweedri grib to leetu tapat nogrunteht, ka Pruhschu seme. Buhs ari 3 schkiras: lihnijs (fronte), landwehra (reserwa) un walstissturme; deenesta laiks no 18.—40. gadam. Wisa Sweedru seme buhs 49 aprilku komandās eedalita.

No **Spanijas**. Karlisstem bij pee Bilbaoš ja-atwekkahs atpakal, jeb ihfi fakohkt bij jamuhkt. Bet Don Karlos tureja pehz tam usrunu us sawu armiju, un flawe sawu kara wihru sirdibu, leela ta bijusi, kad tee pretineekus sakahwuschki, bet jo leelaka ta esohkt, kad tik duhschigi kara wihri spehjoht sawas rohkas sakrampeht un us sawa wirsgenerata pawehli atkaphtees atpakal (behgt!) Tahdeem peederohkt ta nahklamiba. — Bet sakauti wehl tee Karlisti nau wis; dsird, ka wini atkal lasotees ap Bilbao un buhschoht nu atkal ar walddibneekem tur eefahkt.

No **Amerikas** raksta, ka Waschintonā walsts fenatā 30. Aprilis bijis eewehrojama deena, jo pirmoreis tas notizis, ka nehgers bijis par augstakahs sapulzes presidentu. Schis nehgeris, Renejs wahrdā, ir dsimis 1832. gadā, wehl wehrgu kahrtā; swabadibā nahzis winsch ir dsinees un mahzijees, ta ka weena no beedru walstihm winu deht wina gudribas un ismanibas eewehleja par sawu runas lungu un ta tad winsch panahza ari presidenta gohda weetu. Pirmohs wehl apbrihno, bet wehl nezik gadi un buhs wisi brahti kas brahti, weenalga waj weena fentehwi bij wehrgu kahrtā waj ohtra augstmanu kahrtā mituschki. S.

Londonē, ka is statistikas sinahm redsamē, 1873. gadā ir prezejuschees: 75 meitenes tai wezumā no 15 un 43 sehni no 16 gadeem. Bes tam wehl 49 seewischki tai wezumā no 70 un 3 no 80 gadeem, un 231 wihrischki tai wezumā pahri par 70 gadus. No teem sehneem un meitenehm, kas prezejuschees, leelaka puše bijusi tahdu, kam ne-esohkt nekahdas mantibas. — Ehrmoti deesgan. Bateesi, sawada luste us seewoschanohs. Weeni par jaunu, ohtri par wezu. Pirmes wehl ne mahtes spalwās, ohtree atkal jau nofirmojuschki. Jaunee leekahs peemirfuschki: pirms namiau, tad pelinu; wezee atkal: nu jau laiks us mahjahm braukt! — — H. D. B.

Wihlestibas wara.

Zuhrmalē laudis bij pilnā darbā. Behrni un feewas mekleja un lasija siktara gabalīnūs, ko juhras witni malā ismetušchi un las waj nu us smiltihm guleja, waj bij juhras sahlēs eewihstijuschees. Wihri gahja uhdeni lihds trefcham un zetortam wilnim un mekleja tur ar maseem tihklineem, kefelehm, tohs siktara gabalus isweijohht; ziti atkal brauzja laiwā netahlu no malas un ar garahm kahrtehm raudsija iszilahht, fur gabali pee dibena buhtu peelipuschchi. Toreis wehl ichi siktarasweija bij schihdeem us renti idohhta un sem winu usraudsibas tika tee gabali pehz leeluma un isflata makōs un maifōs pakati; gan tur bij baltgani, gan dselteni, gan farkanigi, ari sili un melni un sali gabali pulkā; daschi swehra dauds mahzinas, daschi atkal bij kā sibles nadsini un tif dereja preeksch kwehpinafchanas.

Ne tahlu no turenēs bij ohtēs darba lauks; tur atkal feewas un behrni bij isflahjuschi un kalteja un lahpija tohs tihklus, jeb sehja pee makscherehm kohdulus. No istahleneēs redseja sweijneeku laiwas tuwojamees, wakar wakarā wini bij isbraukuschchi un zauru nakti sweijojuschchi un nu nahza pamastim ar faweem lohmeem malā. Ar katru azumirkli wareja sweijneeku balsus gaischaki ischikirt un katra no feewahm ar faweem behrnineem wispirms klausijahs, waj nedfidehs sawa wihra, sawa tehwa, sawa brahla balsu atskanam. Zuhra bij klusa, silee witni tif druskzin lihgojahs un foulite mirdsedama witnōs atspihdeja. Bet wisu zauru nakti bij sohiti leela wehtra bijusti, tee, las malā stahweja, jau dauds stundas gaidija us saweju nahlschannu un daschi jau bij sohiti noslumuschchi un baltu pilni.

Tē nu laiwas peenahza malā un saules nodeguschchi, spehziigi jaunekli un wihri lehza is laiwahm un wilka tohs pee malas, behrni un feewas krita klahht pee schi darba palihdscht. Kamehr wihri sawus sweijas rihkus nolika, tamehr atkal tee ziti gahja pee siwihm, nehma tahs tihriht un ratōs lahdeht, ka waretu tuhda west us netahlahm pilfchtahm us tirgu. Wisfeem peetika darba un wisi likahs preezigi. Tif weena weza, gara feewa tekaja gar wiseem mekledama un beidscht sauza bailigi: „Kur tad muhsu laiwa?“ Ar tur! Wina peetezeja pee tahs laiwas, ari schini laiwā bij leels pulks siwju, bet ap scho laiwu bij wis klusu un ne mas tif preezigi, kā ap zitahm; feewas galwas sabahsuschas ischuksteja klusu un tee wihri tuwumā nerumaja ne wahrdu, wini redseja it labi, ka ta weza feewina peeskrehja, bet nelikahs to redsoht. „Kur tad mans Andrejs ir?“ wina eesauzahs. Wisi palika klusu. Wina jautaja wehl reis un jo isbijusees. Wehl ne weens negribeja sahht runahht. Bet kad nu wina jo behdigi faufaja, tad weens no teem wihreem sahla teikt, ka nelaimē notikusi, bet nespehja tahlak runahht. Tē peetezeja masa meitenite un sawā behrna prahtinā plufschledama isfauza: „Es Zumš Lihse to waru pateikt. Andrejs ir uhdeni eekritis un noslijzis.“ „Ko?“ Lihse eebtahwahs, „Andrejs noslijzis?!“ Wina meta sawas azis wisaplahrt un zitu azis lasidama, ka ta behdiga wehst ir taisniba, wina sawas waimanās noplehfa sawu galwas lakatu un pakrita tur smiltis un asarās un gaudās walstijahs. Seewas no wisahm pusehm peeskrehja klahht un raudaja lihds. Wihri, kaut gan winu azis neredseja asaras, tomehr, kā wareja gan manihht, bij dsili lihds noslumuschchi. Tai paschā briedi nahza no kalna leija juhrmalē Mahrtinsch un zeema skohlas tehws un peenahfuschi dsirdeja, ka weens no sweijneekem patlaban stahstija: „Mehs bijahm kah-

das 3 juhdes no malas juhrā, bij wehl ihfi preeksch pušnaktis, tē us reisi usnahza tahds tumfch mahkulis un aissedsa wisu debesi, kā no maifa nahza wehjsch un us mums wirfū, juhra sahla witnoht un laiwa dabuja it kā spehreenu un sahla no weesula rinki greestees. Andrejam iskrita stuhrairis un winsch pats eewehlahs uhdeni, ari mehš bijahm pee semēs laiwā pakrituschchi, bet bijahm dabujuschchi fur peelertees; peepeschchi atkal wehjsch nostahja, es peelihdu pee aira un eegreesam atkal laiwu zelā, bet Andrejs bij pasudis; mehš faufajahm, brauzahm schurp un turp, sweijojahm pehz wina kahdu weselu stundu, bet kā ne, tā ne; Andrejs nebij ne fur atrohdams.

Mahrtinsch ahtreem sohiteem lausahs zaur wiseem zauri un atrada sawu mahiti tur smiltis walstamees un kunkstam. Winsch nometahs winai blaku us zeleem un glaudija winas isbahlschus waigus; winsch mehginaja to uszelt un meeri-naht, wina ari tahwahs no dehla wisu daritees, likahs uszeltēes un us mahju pusi westees. Bet gabalīnu pagahjufi wina wehl reis atgreesahs atpaka un meta sawas azis us juhras pusi, fur winas laulahts draugs bij; juhras witni skalojahs klusu un rahmi, it ka newainigs behrninsch, las nesin, ko tas darijis, un las tur notizis. Seewa bij par atraitni palikusi un schinis behdās ne-apmanija, ka wehl tai ohtas behdās jo tuwu klahht sawa dehla deht!

Zuhra neputur neweenu lihki eekschā. Zetortā deenā tika ari Andreja lihkis malā ismests, bet ne wis pret Keel-Kuhreem, bet pret Raufschleneeku zeemu, kahdu juhdi us rihteem. Raufschleneeki bij to lihki us falmēem ratōs eelikuschi un noweda to lihds Kuhreeneeku rohbeschai, fur schee to atkal fanehma. Andreju ne mas newareja pasihht, juhras witni un akmini dibenā bij to gihmi tā isdausjuschi un faskrambajuschchi, drehbēs bij druskās un mati ar smiltihm un sahleh m sawelti, tif azis stahweja watā un nebij aistafamas.

To lihki noweda atraitnes namā un nolika tur tai paschā weenā istabā, fur nu to masgaja un apgehra garā kreklā un nolika apalsch lohga us falmu kuhteem un apedsa ar baltu palagu. Kamehr lihkis bij mahjā, neweens nekahdu darbu nedarija, wakarōs fanahza wisi mahjineeki un zeema laudis un dscedaja garigas dsesmas. Pastarpam ari atkal pasnedfahs weens ohtam to brandwibna blaschki, ko atraitne ar weenu no jauna pildija. Behru deenā bij wiss zeems kohpā, jo wisi zeemā bij radi un Andrejam wisi bij labi draugi. Lihkis guleja atwehrtā sahrkā istabas widū, kahjgals pret durwihm. Us weenu pusi bij krehfli un bekti preeksch wihrischkeem, us ohtu pusi preeksch feewischkeem. Skohlas tehws bij atnahzis to lihdsibu notureht. Rodsedaja diwi garas dsesmas, tad sneedsa atkal aplahrt snapschki un rauschus. Behz laizina dscedaja atkal diwi dsesmas un skohlas tehws nolastija lihdsibu. Winsch peemineja, ka Andrejs ir bijis zaur un zaur kreetus wihrs, las suhri gruhti publejees un par sawejeem alloschin ruhpiigi gahdajis, winsch bijis labs namatehws un mihlsch nahburgs un draugs wiseem zeemā, nahwe winu it peepeschchi no pascha amata darba atsaukusi, kurfch gan warohht sinahht, waj weens un ohtēs no teem, kas tē tagad pilnā spehla stahwoht, tāpat newarohht drihs sahrkā guleht. Ta aismiguscha wahrdā winsch pateizahs wiseem atnahfuscheem par winu mihlestibu us pehdigo dusu pawadoht un wina wahrdā ari atsweizinajahs no wiseem un teem peekohdinaja gohdigi un deewabijigi dsihwoht un nobeidsa „Amen“ isfauldams, ko wisi ziti tad lihds sauza.

Dseedoht to dseefmu: „Kad mana stunda pee-ees man zc.“ tifa tas sahrkē aistaišihē, fešchi sweijneeki nehma to us plezeem un nefa us kapeem. Skohlas tehws ar fskohlas behrneem gabja dseedadami sahrkam papreefšchu, un sahrkam pakal Mahrtinšch ar teem ziteem wihreem un tad ta atraitne ar tahm feewahm. Tā nonahza lihds kapešhtai, kur nu behrineeki us-fahla to dseefmu: „Tad laideet mums to lihki raft.“ Wehl reis attaišija to sahrku walā, nolika labak lihka galwu, at-sweijinajahs no ta un tad bedrē eelaida. Skohlas tehws nodseedaja kolekti, us ko atkal draudse atbildeja un beidsoht wiš želōs nomešdamees noskaišija sawu tehwa reiši, tad katrs us-behra 3 smilšchu sawjas us sahrku un bedre tifa peebehrta. Bet behres wehl ar to nebij beigtas, nu wehl nahza pakal behru gohds. Papreefšchu wiš gabja us mahjahm sawas dseefmu grammatas mahjā nolikt un zitas drehbes apgehrbt; us wakara puš nu fanahza atkal wiš behru namā un galda paharus noturejušchi nosehda pee gara galda, kas bij no-frauts ar brandwihnu un pihrageem, putru un siwihm. Wiš nu ko mahjedami raudšija galdam nastu weeglinah. Pee eh-fchanas dauds nerunoja, lai waretu labaki ehdoht weiktees. Pehz noturetas wakara maltites atkal noskaišija paharu gabalu un nu seewas fasehdahs weenā pudurā un stahstijahs ko katra no nelaika sinadama. Wihri atkal peebahsahs pihpes, un sehdeja un dserdami un treekdami pawadija wiš wakara gabalu. Bezais Andrejs nu bij paglabahs un ta atraitne sehdeja wišwairak weena pati sawā mahjinā, jo Mahrtinšch nu biauza tehwa weeta us sweiju. Dasčas nedetas pehz behrehm Lihse sehdeja pee krahsnes us benka un auda jaunu tihklu. Wina patlaban bij dšiki dohmās eegrimuši un aforas mirdseja winaš azis, tē us reiši durwis atwehrahs un weens pakal ohtra zeema Bezakais un fskohlas tehws nahza eekšchā. „Saimneez, Juhs jau atkal raudeet,“ tā fskohlmeisters to usrunaja ar pahrmestamu balsu. Lihse atbildeja: Kā tad lai neraudu? Deews man manu wihru atnehmis un keh-ninšch grib ari manu dehlu panemt. Drihs buhšchu weena pati. Kā tad lai man eet? Skohlas tehws raudšija meeri-naht un sažija: Kas sin, saimneez, waj ari Jums negaidoht kur palihdsiba nerohdahs? Deews Jums wihru aissauzis, bet warbuht tapehz Jums tad to dehlu atkal pametihs. Mahte lihds ar wezako sahla jo usmanigi klausitees. Skohlas tehws stahstija tahlak: „Kā Juhs sineet, es biju wakar aprinka teefā un runaju ar to sekreteeri ari Juhsu labad. Es winom is-teizu, kā Jums tē eet un wišch man sažija, ja ta leeta patees tā esoht, tad Mahrtinšch warešchoht tikt atswabinahs.“ „Ak Deewin, kad jel tas waretu notikt!“ atraitne eesauzahs un preeka stars pahrlaišijahs par to skumju pilnu gihmi. Bezakais, kam ta leeta nemas nelikahs pehz prahta esoht, nurdeja klusu pee few. „Nu tad jau katrs waretu tā sehchlo-tees! Kad tā eet, tad jau gan kehnam drihs sahkē saldatu truhkt.“ Skohlmeisters to dširdeedams atbildeja: Nu, katrs gan newarehs nahkt, bet weena nabaga atraitne, kurai to woenigu dehlu grib panemt. Lihse bes Mahrtina newar pahrtikt, bes wina ta nespehz sweiju ustureht. „Kapehz ne?“ jautaja Bezakais, „waj tad wina newar kalpu tureht?“ „To winai newaijaga, swesčas rohkas nau behrna rohkas, behrna palihdsiba ustur, swescha palihdsiba pohsta. Jums kā Bezakajam waijadsetu gan wišadi Lihsei palihgā nahkt.“ „To gan ne,“ šchis atteiza. „dareetees pašchi, Juhs jau tee gudree.“ „Kad ne, ne,“ fskohlmeisters atbildeja, „išdarisim ari bes Jums,“ Lihsei ar Deemu teikdams isgahja pa durwihm. We-

zakais palika druzjin sakaunejees. Wišch pameta brihscheem azis us Lihsi un pehz kahda laizina sažija: „Lihse, tu fini, ka man gul 400 gulšchi us tawu mahju, man tagad tee tew ir ja-ussaka.“ Lihse satruktufees nolika rohkas darbu pee malas un eesauzahs: „Ak Jesu! ari tahs behdas wehl klah. Waj tad mehš ne-efam ar weenu laikā intrefes aismakšajuschī? Waj tad nu tew ir bail, ka nebuhtum wairs drohšchi?“ „To ne, Lihse, bet redsi — man pašcham tahs naudas waijaga.“ „Tew naudas waijaga? Tu jau esi bagats wihrs.“ „Ja gan,“ Bezakais atbildeja, „man ari newaijadsetu preefšch manis pašcha, bet esmu apšohlijis Jehkabam leeneht, wišch newar ar sawu tehwu sadereht, grib no ta sehkirtees un us sawu rohku mestees. Ta sweijas teesiba ir us mums wišch isdalita pehz muhsu gruntsgabaleem, ja nu Jehkabs grib us sawu rohku mestees, tad winam ta rekte ir janopirt no zita, un tur winam waijaga naudas.“ „Bet apsehlojees, waj tad Jehkaba labad Tu muhs gribesi nelaimigus dariht? Kur tad es šchini laikā tew to naudu lai farangu?“ Bezakais: „Gribu tizeht, ka nebuhs weegli, bet newaru lihdsiht, esmu to naudu Jehkabam apšohlijis.“ Lihse behdigi, bet ari ruhkti atteiza: „Nu labi, dari tā gribi, leez pahrdohht muhsu mah-jinu pee teesas un isplehs, sawu naudu; mehš tad buhšim is-pohstiti, bet waj tad tew par to kahda behda, mehš jau waram eet ubagōs.“ To sažijusi ta sahla gauschi raudah. Bezakais laizinu nogaidijis raudšija peemeerinah: „Neds, Lihse, man pateesi tewis sehchl, es tawu nelaimi negribu wiš, dohmaju schurp un turp, kā Jums abeem waretu lihdsiht. Neds, man buhtu gan weenas dohmas: Tawš wihrs ir miris, tew tatschu weena waijadsehš, kas preefšch tew sweijo, waj tu negribi nemt Jehkabu par darba wedeju. Tad es tew waretu to naudu pamest.“ Lihse atbildeja: „Kam tad man Jehkabu waijaga, man jau ir Mahrtinšch, un fskohlmeisters jau pirmi sažija, ka warešchoht Mahrtinu atswabinah un mahjā patureht.“ „Ko neekus! klausī to fskohlmeisteri, tizi man, Mahrtinšch ne par ko netiks walā, to es faku un tam buhs notikt.“ „Ja mihko, es redsu, ka tu manu Mahrtinu ne-ee-redsi, ko tas nabags sehns tew ir darijis, ka tu winu tā eenihstī? Bezakais: „Es winu tamdeht newaru azis eeredseht, ka wišch manai meitschai to galwu pawisam sagrohšijis.“ Lihse: „Nu, waj tad no Mahrtina tew ne-ishnahktu itin labs snohts? Waj wišch nau ischaklis un kreets pušis?“ Bezakais: „Ne dohmas, wišch nau ne mas, kā wihram waijaga buht, no wina nekad ne-ishnahks gruntigs sweijneeks. Jehkabs buhs mans snohts un ne weens zits.“ „Nu labi,“ Lihse atbildeja, „tad dohd sawu Stihni winam, bet pamet jel man manu behru.“ „Das ne-eet, Mahrtinam waijag pa wišam prohjam eet no sehjeenes, jo žitadi tā meitscha winu newarehs no prahta ismest, wina lihš tam klah tā dadšis, bet kad wišch ilgaku laikū tē nebuhs, gan tad winai sahkē ari Jehkabs patikt un gan ta tad ari Jehkabu nems; waj es nepa-sihstu feewiškē?“ Atraitne swagi nopuhtahs un Bezakais runaja tahlak: „Kad Mahrtinšch pehz laikā pahrnahks, tad wišch atradihs Stihni jau apprezetu un warehs few zitu is-mekletees un mums zeemā wehl škuku deesgan.“ Nedsedams, ka Lihse ne ko ne-atsaka wišch usnehma atkal sawas pirmahs dohmas: „Neds, Lihsi, Jehkabs buhs tew ihsti laba rohka. Wišch tew wišu padarihs, tew nebuhs ne gar ko jaruhpejahs, tew atnahks tawa pus dala bes wišahm ruhpehm un tu wari it labi ar to istikt. Kad reis atkal Mahrtinšch pahrnahks mahjā, sinams, tad wišch pats atkal to sweiju us sawu rohku

nemš, bet tad es atkal warešchu fawu dšihwi atdoht Zehlabam un palikšchu pee meera. Tapehž weens no diweem: Waj nu Mahrtingš eet saldatōs un tu nemi Zehlabu fawā dšihwē, jeb tu man us leeldeenu ismakfa manu naudu. Tas ir mans beidsamais wahrds. To apdohma labi!"

Bij atkal jauks rudens wakars, mehnesš stahweja goišch pee debes welwes un apsudraboja debesi un semi; kà kalni peldeja tur pa augšchu tee baltganee mahloni un tee sudrab-salganee witni atmirdseja kà weens stillu gabals. Wišs bij flusu; mehnescha gaismā tur guleja tahs malā iswilktahs sweijneeku laiwas, mehnescha gaismā tur zeemojahs ari diwi mihlodamahs firdis, us laiwas malas sehdeja Mahrtingš un winam blaku Stihne. Jauneklis bij to ar fawu rohku apkehris un luhkoja dohmigi us juhraš pusi. Stihne usnehma to walodu un fajija: "Tew newaijadseja wiš us manu tehwu klaušiht." Mahrtingš atbildeja, ka ari fshohlmeisters schim tāpat efoht fajijis, ta grahmata pee aprinka lunga efoht jau norakšita, un mahte raudohht un schehlojotees, jo zeroht, ka pateesi buhtoht atswabinahs, bet ko lai darohht? Stihne atteiza: "Tā tad tu patš gribi prohjam, tu gribi saldatōs eet? Mahrtingš: "Tu pati gan wari dohmaht, žif man tas gruhti nahkšahs, bet ko lai daru? Tawš tehws newar mani azis eere-dseht un kad es tē paleeku, tad winsch mani jo wairak eenihdehs; winsch jau ir mahtei peedraudejis, ka grib muhs pawisam no mahjahm isdšiht, un to winsch ari war gan, jo mehš winam efam parahdā 400 gullschus." "Un kas tad ar mani buhs?" Mahrtingš atbildeja: "Ar Deewa palihgu tu tatschu reis buhš mana mibla feewina, ar laiku dauds pahrgreeschahs, war ari tawa tehwa zeets prahtš grohsitees, ta ir mana zeriba. Kad tagad winam klaušu, warbuht winsch tad weeglaki ari manas firds wehleschanahs pildihš." Peepeschi wineem abeem likahs, it kà tur kas tuwumā pasmeetohs, bet azis wisaplahrt metusch, it ne ko newareja maniht un runaja atkal tahlak. "Tohš pahri gadus deenestā jau gan aishwadischu, mehš jau ari wehl efam lohiti jauni, tu 18 un es 20 gadus weži. Es temi gan ne-aismirišschu, bet waj ari tu man palikš ustizama?" Stihne: "Kà tu tā wari jautahš, waj tad wehl nepasihsti mani deesgan? Tu gan bihstees no ta Zehlabu? Waru tew fajiht, ka ahtraki rohni gribu prezeht, ne kà to mukšiti, tahdu palaidneeku." Wineem islikahs atkal it kà kas tur tuwumā buhtu patšchabinajees, bet atkal luhkodami newareja it ne ko redseht un apmeerinajahs, ka tas trohšnis gan zehlees no wehjina, kas patlaban pazehlees. Mahrtingš runaja tahlak: "Ja Stihnit, tagad tu gan to Zehlabu neeeredš, bet tawš prahtš war ari grohsitees, kad tehws mahlfes ar wisu waru wiršū, lai winu prezeji, ko tad darisi? Stihne atbildeja: "Lai mahzahs wiršū, war gan mani lihku fajist, bet neweens mani us to nepeedabuhš, ka winu prezeju, esi drohšch, un kad tu 10 gaddš nebuhtu atpakal nahzis, es tomehr us temi gaidischu; ja gribi, to es tew us tawu bihbeli swebreschu. Wineem islikahs atkal, it kà kahda lahstu bals tur no laiwahm atskaneja. Mahrtingš pazehlees apstaiigaja tahs laiwas, bet ne ko ne-ahradis, ahnahza un atkal apseh-dahs. Tā wini tur labu laiku wehl lohpa wadija, kà jau mihlodamahs firdis, kam jafataifahs us schkiršchanohs un kas gribetu wehl scho to pahrrunahht. Beidsohht wini pazehlahs un fahlehruschees gahja us zeema pusi. — Tik ko wini bij aishmilšchu kahpahm pasudusch, tē iszehlahs tur no tahs paschas weetas, kur pahritš bij sehdejis, no kahdas laiwas apakšchahs

diwi wihri un mehnescha gaismā isnahloht wareja tohs pasiht. Tee bij zeema Bezakais ar Zehlabu. Us winu gihmeem bij dufmas lasamas. Jhpaschi Zehlabš schmahza ween aishdumahm. Tahda mukš, man tik ir prahtš eet un abus gabalōs fadausihht, waj man schihs wajjaga, schi labak rohni grib prezeht ne kà mani, manis pehž, wehl ne-esmu temi panehmis, lai eet, waj man gan pehž schihs nohte..." Bezakais to raudšija apmeerinahht. "Tew ir taisniba, Zehlab, bet ustizi man, gan es winai to firdi pahrlausišschu, tu redseš, ka wina ap temi drihs atkal lehlahs. Ne muhscham es to nedohschu Mahrtingam, ahtraki wisa juhra aistezahs, ne kà tas notiks. Gan es tai prahtu eedohschu, bet mums janogaida, kamehr Mahrtingš ir prohjam." "To dareet, kà paschi sineet, ta ir Juhšu dala," Zehlabš atbildeja un iswilka no kamsohla blaschkiti un dewa to Bezakajam, kas labu malzinu eenehmis to atkal pasneedsa atpakal Zehlabam, kas fawas dufmas gribedams dibenā noriht jo spehžigi blaschkites dibenam raudšija peekluht.

Jau nahkoschā deenā bij ta stunda klahht, kur Mahrtingam bij jafschkirahs no wiseem un jadohdahs deenestā. Wina firds bij gan noštumusi, bet ne wiš ismifusi. Winsch gahja mahju no mahjas, wiš to ar mihleem wahrdeem pawadija, fawas laimes wehleschanas žefā lihds dewa un wehlejahs to peere-dseht, ka winsch atkal drihs sweiks un wewels waretu pahrnahht. Mahte wisu zauru nakti nebij fawas azis aishtajišu, ta raudaja un raudaja. Ari fshohlas tehwan tas pee firds kehrahš, redsoht, ka schim wina wisumihlakam fshohlenam ašaras azis mirdseja. Patš zeema Bezakais likahs schodeen dauds mihligaks pret Mahrtingu. Winsch patš to noweda lihds pilsehtam un neleedsa, ka Stihne lihds brauza. Pilsehtā atšweizinatees winsch wehl Mahrtingam weenu dahlderit rohkā eespeeda un pagreesahs nohst, lai neredsetu, ka ari tee mihlakee rohkas un mutes dewahs. Drihs tee ari redseja, ka wišs rekruschu pulks gahja prohjam, wiswairak dširdeja is ta pulka peedsehruschu fahlfchanas un blaustischchanahs, tā ka eelas aish tahm atskaneja. Tik Mahrtingš gahja dohmās no-grimis klusitim fawu žefu, pa brihscham galwu pamedams atpakal, waj nedabuhš wehl reis Stihniti, kaut no istahlees, redseht. Ari Stihnei gahja tāpat. Tehws likahs ari par Mahrtingu nošlumis, waigs tam bij dauds mihligaks. Winsch raudšija par scho to žitu runahht, lai Stihne žitadās dohmās dabutu dohtees; Stihnes firds pildijahs ar zeribahm, ka wišs wehl waresoht jauku galu atšneegt.

Jau gada laiku Mahrtingš bij saldatš un deeneja Keisara Aleksandera grenadeeru pulkā Berliņē.

Gefahloht jauneklis tai leelā pilsehtā, bij kà pasudis. Jo no pat rihta lihds wehlan wakaram us eelahm winam neeerašts trohšnis aušis skaneja. Tuhkstofchi žilweki tam garam steidsahs, winu daschurcis pee malas stumdami, it kà tohs leela nohte dšihht; weens gar ohtru mas ko kawejahs. Mahrtingš nekur kahdu pasihstamu waigu ne-eeraudšidams arween us fawu kasarmi steidsahs. Schē winsch flusu starp saweem beedreem fawu laiku pawadija; nomohdā buhdams un fapnodams winsch ar ween pehž sawa zeema un saweem mihleem peederigeem dohmaja; schahda peemina winam bija eepreezinaschana un sehroschana, jo tik lohiti schkiršchanahs fahpes winu mohžija.

Bet winsch neweenam fawu nošlumšchanu nerahdija un sinaja to šlepu apakšch fewis patureht. Pat tanis wehstulēs, ko winsch us mahjahm rakšija, winsch mas no tam lika ma-

nih; jil fpehdams winafch pahrwarejahs un peemineja wifa meera famu jaunu likteni. Lai gan eefahfoht winam gruhiti nahzahs munstureht, tad tomehr ihsta gribefchana un pafahwiga fchalliba winam palihdfeja fcho gruhitumu pahrwareht; winafch ihfa laikā eemahzijahs famu eerohzi pareifi bruhleht un aprada ar saldada dshwi. Tahda buhfchanā winafch drihf eemantoja famu wirfneeku labpatifchānu, un starp faweem beedreem tam nebija neweena eenaidneeka. Wifa, kas to pafina, wina mihleja, jo winafch pret katru zilweku bij laipnigs un paklaufigs jil fpehdams. (Uf preefchu wehl.)

Zihrulifcha dfeefma.

(Wegtehmu teika.)

Zihrulits bij isdirdis, ka no meescheem waroht alu bruhweht un gribeja ari prohweht bruhweht. Winafch atrada weenu meefchu graudu un eelika to kahda fira pehda, kas bij pilna ar uhdenti. Masu brihdi nogaidijis nu fahla famu alutinau dsert, bet alus bij zihrulitim lohti stiprs un nezif azumirklos tas bij cerebis un atritis augfchu pehdu guleja ka noht. Te par nelaimi peenahza runzis un fakampa zihruliti, bet redsedams, ka tas nekust, nolika to semē un gribeja lehnitim apest. Bet zihrulitis atfchirbis, pamohdahs un usfkrehja gaisa un dseedaja: „Re-efmu famu muhfchu alu bruhwejis, ne ari wairs gribu bruhweht.“ Un ta dseed wehl fchodeen wifa zihrulifchi.

E. R.

Atbilda.

—1d. 3. Zubfu webrojumi wee galteem un wahrnabm it labi fa-eeetabs wehl kohpa ar to taltu Latw. aw. 18. Nr., jo ja ari to tij, ka gaita eefeedafchanahs un wahrnas tupefchana fihme uf laika grohfibu, tad taltchu to newar itadi nemt, ka putnifch wee jau mana to laiku pahgreeschetees, kur zilweks wehl neko nenofohpj. No puma paredfchanas uf preefchu taltchu newaram runabt. Latw. aw. argahdatajs.

Naudas tirgus,

Zelgawa, 18. Mai 1874.

uspraf. fohl.

5% walfs-aifteenefchana	biketes ar winest. I. aifteen.	171	169
	II. aifteen.	168	166
5% walfsbankas-biketes	.. .. .	100 ¹ / ₂	99 ¹ / ₂
4% Wids. fandrifhes	uffakamas	98	97
	ne-uffak.	99 ¹ / ₂	98 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ % Kurs. fandrifhs	uffakamas	98	97 ¹ / ₄
5%	ne-uffak.	97	98
Rihgas-Dinab. dsefzeta	afzijas uf 125 rub.	142	139
5% Rihg.-Dinab.	obligazijas uf 100 rub.	93	92
5% Rihg.-Zelgaw.	.. .. . 100 ..	115	113

Labibas un pretfchu tirgus Zelgawa, 18. Mai, Rihga, 18. Mai, un Leepaja, 11. Mai 1874. g.

Matfaja par:

Zelgawa. Rihga. Leepaja.

1/3 fchetw. (1 puhru) rudfu	2 r. 60 f.	2 r. 60 f.	2 r. 60 f.
1/3 " (1 ") fweefchu	3 " 75 "	4 " "	4 " 50 "
1/3 " (1 ") meefchu	2 " 20 "	2 " 10 "	2 " 40 "
1/3 " (1 ") aufu	1 " 50 "	1 " 60 "	1 " 30 "
1/3 " (1 ") firu	3 " 10 "	3 " 25 "	3 " "
1/3 " (1 ") ruwu rudfu mistu	2 " 15 "	2 " 60 "	2 " 50 "
1/3 " (1 ") biddeletu	3 " 75 "	4 " "	3 " "
1/3 " (1 ") fweefchu mistu	5 " "	5 " "	5 " "
1/3 " (1 ") meefchu putraimu	2 " 75 "	3 " 80 "	3 " 40 "
1/3 " (1 ") fartofeku	— " 75 "	1 " "	— " 80 "
10 pudu (1 birfamu) feena	4 r. 50 f.	4 r. 50 f.	3 r. — f.
1/2 " (20 mahrz.) fweesta	5 " 80 "	4 " 90 "	5 " "
1/2 " (20 ") dsefles	1 " 10 "	1 " 15 "	1 " 20 "
1/2 " (20 ") tabakas	1 " 80 "	1 " 25 "	2 " "
1/2 " (20 ") fchiftu apiau	6 " "	— " "	— " "
1/2 " (20 ") krohna linu	2 " 20 "	2 " 20 "	2 " "
1/2 " (50 ") brata	1 " 10 "	1 " 05 "	1 " 20 "
1 mugu linu fehlu	10 " "	9 " "	7 " "
1 " fiftu	16 " "	17 " "	15 " "
10 pudu farkanas fahls	7 " "	6 " 75 "	6 " 50 "
10 " baltas rupjas fahls	6 " 50 "	6 " 60 "	6 " 50 "
10 " " fmalts fahls	6 " 50 "	6 " 60 "	6 " 50 "

Latw. Awifchu argahdatajs: J. W. Safranowicz.

Sludinafchana.

No Kurfemes fawfarpigas ugundapdroh-fchinafchana beedribas direkfzijas teef zaur fcho wifa laueneel uf tam ufmaniqi dariti, ka teem, kuri famu ugundapdroh-fchinafchana naidu par 187¹/₇₅ gadu pa Zurgem wehl nau eemafhajufchi, tikai wehl laika ir to atlibofinabi libds 14. Juni 1874. Kas libds fchim minetam laltam wehl to neubutu aifmafajufchi, tee tiks no beedribas lobzeklu flaita ifftribketi. 2

Direktorie: P. v. Drachensfels.

Ekreteris: A. v. Peng.

Elejas pagasta waldifchana (Dobbeles awraki) dara finamu, ka 27. Mai f. g. pulstien 10. no rihba ubtwe mafas dakas tiks pahrdohiti 448 mehri rudfu no fchi pagasta magofinas. 1

Eleja, 27. April 1874.

(Nr. 154.) Pag. wez.: J. Schlerer.
(S. W.) Skrihw.: J. J. Saase.

Pehz tam, kad par libdfchiniga Kurfifchu Bibbju mefchafarga mahju faimneeka Anfa Schonberga mantibu parahdu deht konturfe ir fpreeta, topp no Kurfifchu pagasta teefas mineta Schonberga parahdu deweji un nehmeji zaur fcho ufajinat, libds 27. Mai 1874. g. kurfch par weentigo ifflehqfchanas terminu nolikts, wee fchih pagasta teefas weldetees, ar to wehraudfchana, ka wifa libds augfcha minetai deenai nepeemeldejufchees parahdu deweji wina praifchanas teefbas faudehs un parahdu nehmeji pehz likuma tiks ftrahpeti. 1

Kurfifchu pagasta teefa, 23. April 1874.

(Nr. 90.) Preefchd.: J. Iibe.
(S. W.) Pag. teef. ftrihw.: Grube.

28. Mai f. g. tiks no Rihwes-Behrfes pagasta magofinas Rihwes-Behrfe 600 mehri rudfu uf wairaffohlifchānu pahrdohiti. 1

Rihwes-Behrfe, 1. Mai 1874.

(Nr. 108.) Pag. wez.: J. Rosenfeld.
(S. W.) Skrihw.: C. Dreymann.

Krohna Wirzawas pagasta teefa dara zaur fcho finamu, ka nomirufcha Krohna Wirzawas Lediau mefchafarga Jabna Wefmana manta, fahlabwedama is firgeem, gowithm, atiabm, zuhlāhm, rateem, raguhm, lamanahm, firgu eejuhgeem, arleem, egefchahm un dauds zitahm wee faimneelbas weederigahm leetahm. 3. Juni f. g. fchejeenes Lediau mefchafarga mahjās pret tublin ftaidru mafu wairaffohlitajiem tiks pahrdohita. 2

Krohna Wirzawas pag. teefa, 7. Mai 1874.

(Nr. 182.) Preefchfchd.: R. Mattusel.
(S. W.) Skrihw.: Fr. Baldowsti.

Krohna Wirfchumufchās pagasta teefa ufajina wifus, kam kahdas parahdu praifchanas no tahs atfah-tas mantas ta nelaika Wirfchumufchās Wirdain faimneeka Jabā Miltan buhtu, fawas praifchanas 6 nedelu laika, un ne wehlat ka libds 14. Juni f. g. wee fchih pagasta teefas weemeldeht un weerahdiht, we-lafas praifchanas netiks wairaf fhouftas. 2

Wirfchumufchās pagasta teefa, 4. Mai 1874.

(Nr. 345.) Teefas weefchd.: J. Upiht.
Teef. ftrihw.: A. Straup.

23. Mai 1874. g. tiks no Sibveles (Zivelhof) pagasta magofinas, Sibveles muifchā 200 mehri rudfu uf wairaffohlifchānu pahrdohiti. 1

Behromufchās teefas namā (Berfshof Gerichthaus), 3. Mai 1874.

(S. W.) Pag. wez.: J. Wehting.
Skrihw.: C. Reichmann.

No Naudifchu pagasta waldifchanas teef zaur fcho finamē dorihis, ka 25. Mai 1874. g. fchi pagasta Mat-Swinu mahjās deht Krohna nobohfchānu pahrdohem dafchada manta ubtwe wairaffohlitajiem tiks pahrdohita. 1

Naudites pagasta waldifchana, 6. Mai 1874.

(Nr. 160.) Pag. wez.: J. S. Bergfeldis.
Skrihw.: C. Schwan.

No Schlibes pagasta waldifchana teef zaur fcho wifa ahrvus pagasta dshwodami lobzekli, titlab mif-rikfchli ka fcewifchli, ufajinat, kuri wehl neubutu fawas krtimāhs fihmes weenefufchi, eefch 4 nedelu laika, rehfnabts no fchih deenas, fchelt weenst, deht tabs jaunahs famlijas listes rakfifchanas. Wepeenefeji tiks ar 3 rubl. f. apitrahpeti.

Wifas wifsetu un lautu polzejas teef lubgtas, to wina awraki dshwodameem finamu dariti. 3

Schlibe, 8. Mai 1874.
(Nr. 135.) Pag. preefchd.: J. Walter.
(S. W.) Raktu wed.: G. D. Straupmann.

Sludinafchana.

No Sturftenmuifchās pagasta waldifchanas tiks 24. Mai 1874. g. no magofinas 500 mehri rudfu eefch mafatāhm un leelatahm dakahm uf wairaffohlifchānu pret ftaidru mafu pahrdohiti. 1

Sturftenmuifchā, 4. Mai 1874.

(Nr. 58.) Pag. wez.: F. Freimann.
(S. W.) Pag. ftrihw.: F. Seemann.

Diafonifu namē — Zelgawa.

Zaur to, ka tagadejhs laifds wifas ufura leetas dabrgalas pallufchās, Zelgawas diafonifu nama preefchneeliba dara zaur fcho wifem finamu, ka wina ta apfohfchanaemalka par fhimajem ir japa-angfina, un tadeht no 1. Juni f. g. fahfobit buhs jamalka ne wairs ka libds fchim 30 kap. par deenu un 2 rubl. par nedelu, bet 40 kap. par deenu un 2 rubl. 50 kap. par nedelu. 1

Weens puifens jeb meitens no 8 libds 10 gadem wezē par andfeni teef pagehrehts uf lafneem. Fchohlas mahjibas tiks winam if gadu no Wabrtnneem libds Zurgem eefch pagasta fchohlas dohtas. Klafhtafas finas wee 1

J. Schablowsky L.,
grahmatu bohde Zelgawa, katoku telā Nr. 9.

Blankensfeltes pagasta valdīšana (Dohbeles apriņķi) dara zināmu, ka trešdien, 29. Mai f. g., pulksten 1. pēc pusdeņas pēc skolas pagasta valdīšanas uzturē masās datās tiks no skolas pagasta magastīnas 320 mehri rudīu pārdohti. 1

Blankensfelte, 29. April 1874.
(Nr. 59.) Pag. vez.: J. Gintehn.
(S. B.) Strihw.: J. J. Haase.

Išinojums.

a) Otra vispārīga Latvešu skolotāju sapulze tiks šogad Rihgā tai 26, 27 un 28. jūnijā noturēta.
b) Preekšč skolotāju sapulzes šahdi darbi jau pēteikti:

- 1) Par skolenu ehdināšanu skolās, no Lb. Gailiša Dsebrvēnē,
  - 2) Kā dseedaschana skolās mahjama? no Pilsatneela Bez-Peebalgā,
  - 3) Kā skolenti kreetnā garā audsinami? no Krogsema Keelwahrdē,
  - 4) Rihgiba jeb disziplina skolās, no Kronvalda Bez-Peebalgā,
  - 5) Par Wahju walodas mahjāšanu skolās no J. Pelela Drusdē,
  - 6) Par paudagogišeem laikraksteem, no Kaudfites Matīsa B. Peebalgā,
  - 7) Par audsināšanas nolūpkeem lauschu-skolās, no P. Sillina Ruseņā,
  - 8) Kas vee rafstīschanas un rehkināschanas mahjības skolās ceweprojams, no Chr. Schönberga Ruzavā,
  - 9) Par Latveeschu ortograsiju, no E. Dūnsberga,
  - 10) Kā Kreemu waloda mahjama mūshu skolās, no Kreemu walodas skolotāja Sterša B. Peebalgā.
- c) Sibleskungs preekšč mūshu šogada vispārīgās skolotāju-sapulzes ušewis išinōschanai šahdbus dseesmu numurus is „Dseesmu-rohtas“ pirmās un otrās datās:

- a.
I. 2, 3, 10, 38.
II. 5, 6b, 8b, 55, 62, 64, 74, 84.
- b.
I. 4, 17, 21, 39.
II. 38, 40, 46, 68, 73, 78, 79.

Jeenigi amata beedri teek luhgi, weel zitus sagatawojamus darbus cepreekščas išludināschanas deht pēteikt.

Komitejās preekščneeks.

(Adrese: Kronwaldam Bez-Peebalgā par Zehsim [Wenden]).

Gepreekšča pēerahdīschana.

Dohbelē 1. Oktober f. g. tiks išrahdīschana noturēta, kur išrahdīs fems un dahrslohpības, mahju-industrijās un lauku amatneezības rajšojumūs. Par goddamakfabm tiks išdaliti fudraba un bronksa medali, tā arī ušlawefchanas raksti. Wifas tuwakas finas tiks fawā laikā zaur ihpafcheem programeem finamas daritas. 2
Semkohp. beedr. preekščneeziba.

Masas ehrgēles,

kas itin labas un ihpafchi derigas fshlahm, ir pahrdohdamās stalplazi, Jelgawā (Collegium allgemeiner Färjorge). Pirzeji lai pēteizabs turpat, jeb arī vee zeetuma fshlotāja R. Kreiberg, wezajā zeetumā. 2

Išlobsefchana.

Rihgās Latweeschu laddarīschanas beedriba fawu fcha gada išlobsefchanu noturēts to fwehdeenu pehz wafaras fwehkeem, tas ir 26. Mai. Tahs preekšč išlobsefchanas dehtas dabwanas un zitas leetas (mūshu augsta kunga un Keisara namis ir fshogad atkal dabwanas preekšč išlobsefchanas atfubītjis) fahbs no trešdeenas, 22. Mai, Latweeschu beedribas namā, leelajā sablē, ištahdīt, kur tabs warehs ihweens, tam tibt, apstahīt un arī lohes dabūt.

Šchi beedriba nu atkal ilkatru fšfngi luhds vee fcha miblētibas darba pehz eepsefchanas paliddebt, waj nu zaur dabwanu pašneegschanu jeb arī zaur lohschu virfchānu.

Komiteja.

No zensures atwehlehts. Rihgā, 18. Mai 1874.

skahdi zaur krusu

apdrohščina

labibu, linus, kartofelus un wifadas dahrsa faknes, leelās un masās druwās,

Kreemu krusas = apdrohščinaschanas beedr.,
dibinata 1871. gadā,

un išdohd wifas klahtakas waijadfigas finas par to zaur fawu
general-agentu preekšč latweeschu Widssemi un Kurssemi

Danl. Minus,

Rihgā, pašcha namā, Behwereelā pee linu fwareem. 5

Dhtrā wafaras fwehtku deenā

tiks
Wirzawas wezahs herzogu pils
sablē

weefibas wafars

isrihlohts.

Gefahkums pulst. 5. pehz launaga.

Latvni pēdalitees usluhdj

isrihlotaji.

Swehtdeen, 2. Jūni fch. g.

tiks Krohna Behrsmuischas sablē no Rihwes-Behrses „Dseesmu krohna“

teateris un weefibas wafars

isrihlohts. Išrahdīs to lugu Preekšs un behdās no A. Allunan. Sabfkes pulst. 5. pehz pusdeenas. Preekščneeziba. 1

Wihles, no latras sortes,

un no labafahs wehrtības, lehti pahrdohd un wezas ap-
malna Jelgawā, katoku eelā Nr. 14. 1

Almiņu ohgles,

afmiņu darwu un

lohu darwu, tā arī englīschu

superfosfatu un

kaulumiltus

lehti pahrdohd

Gottfr. Herrmanis Jelgawā,

vee Dohbeles wahrteem.

Sina semkohpeem.

Pee A. Saring kunga, Daboltrohā pee Strihwer-
muischas dsefzeka stanzijs (Rōmershof), war manūs
fabrikatus, tā: kaulumiltus, kaulumiltu superfosfatus,
kalk-faulumiltu superfosfatu, Angku un Wahju super-
fosfatus, kahli fahli u. t. vr. wafelleht un dabūt ar
galwofchānu. Luhdsu fcho vee laika cewebroht!

Richard Thomson,

kaulumiltu un superfosfatu fabrikas ihpafschneeks Rihgā.

Iš Diejas Strunde Baude mahjabm ir to nakti
no 14. uš 15. Mai f. g. 9 gadi wezē fufšča
fšrgs, ar baltu bleš peerē — nošags. Kas
to sagli paliddehts usmelleht un wīnu pēerahdīs,
dabūhs

10 rubl. f. pateizības algas.

Uš Zōffel kunga fabrikas grūnti vee Jelgawas
štahdus no kahpošteem
ar wīsteelakahm galwahm war dabūt vīkt. 3

Zaur fcho daru wīseem fināmu, ka es fawu šalli
Kraust no deenesla esmu atlahdīs, un ka mans lohpu
ušvirzešs Korffs tagad manā weetā uš semchm tohs
darbus išdarīhs. Jeen. lohpu ihpafschneeki teek luhgt,
manim war to rafstītas finas laist, ka wīneem lohpi
pahrdohdami. 1

Veepajā, 1. Mai 1874.

Jeannot Scheffel,
flaktermeisters.

Weena klaweere (Pehterburgas šib-
gēlis), ištableetas un tā jo vr. teek
pahrdohdas Jelgawā, sakajā eelā, Klein-
berga namā Nr. 24. 2

Dohbele.

Dohbelē, vee leelāhs wafceelas kuhdams, ihpafchi
preekšč gahstūcha eeriktēs bruhlejamās

Kohka namis

ar 10 ištabām, ithdē ar stalli, kurā preekšč 20 fš-
geem ir ruhmesweeta, ar klehti, wahgust, malkastall
un apfchubni ir is bērhwas rohtas pahrdohdams jeb
isfīhtejams. Klahtakas finas dabunamas Dohbelē
vee fshohdmeistersa Burkewh k. un Jelgawā Ferd.
Besthorn k. grahmatu-bohdē. 2

Pee J. W. Steffenhagen un dehta Jelgawā
nuwat taya gatawās un ir turpat tā arī wifās gūds
grahmatu bohdes dabujamas:

Mans behrns,

dohd man tawu firdi!

Matka 15 kap.

Jahnis,

waijata pateefiba.

No G. Lieventhal.

Matka 50 kap.

Masais faknu-dahrsneeks,

jeb: Derrigi padohmi, tā wifadas dahrsu faknes ja
fehji, jahohvj un seemā jaglabba, fehllas ja-
audje un t. j. vr., pehz daudē gadu išprowefchanas (ar ma-
lū aprīstī un dahrsu kalenderi klah), farafstīti no E.
Klewera. Matka 35 kap.

Albohū dahrsneeks,

jeb: Pīlīga wamabzīschana wifadus auglīgus dahrsu
kohkus audfināht un lohpt. No J. E. Šibgra.
Matka 40 kap.

Drukahs pee J. W. Steffenhagen un dehta.